

NOVICE

gospodarskih, obertnijskih in narodskih stvari.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XIII.

V Ljubljani v sredo 25. aprila 1855.

List 33.

Kako bo s turšico letos.

„Sadili jo bomo več ko druge leta“ — nam bojo menda odgovorili gospodarji, ki so se po obilnih lanskih priporočilih prepričali, da turšice ne prekosi noben drug sad.

V tem naše gospodarje še bolj poterditi so nam poslali včeraj prečastiti predsednik naše kmetijske družbe 89. list dunajskega časnika „Wien. Geschäftsb.“, v katerem dopisnik iz Dunaja priporoča turšico, in so nam naročili, naj ga razglasimo po „Novicah“. Takolo se glasi ta spis:

„Turšica (koruza) začenja na Marskem, Šlezkem in Českem eden naj poglavitnejših živežev bivati. Sila veliko se je vozi iz Ogerskega, pa ne za žganjarije, temuč za živež, ker jim pomanjkanje krompirja skor popolnoma nadomestuje. Zdaj že napravljajo pšeno iz nje in pečejo prav dober kruh iz nje. V vsaki vasi se nahaja že koruza, ktero so popred le kuretni *) in prešičem pokladali. Ker že skozi 2 leti se je le malo reži pridelalo, namreč več slame kakor zernja, in ker tudi letošnja zimna rež ne obeta obilega pridelka, ne moremo Bogu dosti hvaležni biti, da nam v turšici daruje zdrav in tečen živež; zraven tega pa je že koruznica več vredna za živinsko klajo kot vsaka druga slama“.

Gospodar na senožeti.

Senožeti, ktere tako leže, da se ne more poglavitni živež rastlinam — voda na nje napeljevati, se morajo gnojiti, ako gospodar hoče na njih dosti in dobrega sena in otave pridelati. Gnojijo naj se pa senožeti le s takimi stvarmi, ktere gospodar naj bolj pri rokah ima, in ki so dober kup. Ni pametno senožet z živinskim gnojem gnojiti. Živinski gnoj gré njivam, ne pa travnikom; zato se škoda godi polju, ako gospodar to, kar polju gré, obrača drugam — travnikom. Naj tedaj noben pameten gospodar ne misli na to, da bi z živinskim gnojem izboljševal svojih senožet, ampak poišče naj družih gnojil, ki so popolnoma pripravne za gnojenje senožet in so tudi dober kup.

Bomo našli imenitnejše stvari, ki se dobro priležejo senožetim:

1) Mešanica ali mešani gnoj, ki si ga vsak gospodar lahko brez posebnih stroškov napravlja iz cestnega blata, mlakuž in druge kakoršne koli soderge in rastlinja, je kaj dober gnoj za senožeti. Naj bolji čas, taki mešani gnoj iz napravljenih kupov voziti na senožet je v jeseni o suhem vremenu, ga koj raztrositi po travniku, in travnik potem dobro povleči, na spomlad pa ga še enkrat obdelati z brano, v ktero je bilo tako rekoč za poboljšek še ternje vpleteno.

*) Koruzi se je godilo v nekterih krajih ravno tako, kakor se godi našemu prosu še dandanašnji, da ga v več krajih imajo edino le za kokošje zobanje (Hendelfutter), in vendar se nam kaša tako dobro prileže, zlasti če je „poštengana“! Vred.

2. Gnojnica dobro gnoji, in ima zraven tega tudi lastnost, da tudi mah pokonča. Gnojnica se razliva po senožeti konec zime že, ko še kaj malo snega na nji leži, ali zgodaj spomladi tak dan, ko dežuje, da ji snežnica ali dež vzame prehudo moč in jo tako rekoč zvedeni. Poglavitna skerb pa, ki vozi gnojnico na senožet, naj bo, da se lepo po enaki meri razlije po nji.

3. Pepél in saje. Pepél pa mora suh biti, če ne, nima prave moči. Za saje je dobro, če se zmešajo s parstjo.

4. Živo apno. Živo apno močno tekne senožeti, pa le narbolj mokrim in z mahom obrašenim. Štupa naj se po taci travnicah spomladi.

5. Blato iz bajerjev je dober gnoj, pa mora popred delj časa ležati na kupih, ki se večkrat premečejo. Gnoji se ž njim kakor z mešanim gnojem.

6. Lapor ali sovdan je za take senožeti, ki imajo veliko dobre parsti, kaj dobro gnojilo. Laporja je pa več sort. Močirni senožeti se prileže posebno mastni apnati lapor, za druge zemljiša pešeni lapor. Gnoji se ž njim kakor z mešanim gnojem.

7. Krompirjevec ali krompirjevo perje dela tako rekoč čudeže na travnicah. Krompirjevec ima to posebno lastnost, da trava po njem obilo raste in se pridelk merve in otave pomnoži, zraven tega pa zraste veliko veliko nove žlahne trave in posebno mnogih sort detelje, kterih pred ni bilo viditi na senožeti. Gnoji se pa s krompirjevcem tako, da koj v jeseni, ko se je kropir izkopal in domú spravil, se raztrosi po senožeti, spomlad pa, preden začne trava rasti, pa se pograbi s senožeti. Naj bi naši gospodarji poskusili krompirjevec na travnicah, — prepričali se bojo, da jim bo veliko bolj zalegel kakor če ga za malopridno klajo obernejo ali če pa koj ž njim nasteljajo, ker v nasteljo še zna potem priti.

Senožečar.

Gospodarska novica.

Kdor bo bolje oral, prejme darilo.

V več nemških deželah, kjer poljedelstvo na precej visoki stopnji stoji, napravljajo vendar še take skušnje, da, kdor bolje orje, prejme darilo, ker pri vsem dobrem obdelovanju polja, je vendar še premalo kmetov, ki znajo dobro orati.

Te dni (24. aprila) bo podružnica dunajske kmetijske družbe v Baden-u na nekem velikem polji (Tribuswinkel) napravila tako oranje, da se bojo kmetje skusili: kdo bo bolje oral. Razpisala je v ta namen 8 daril; prvi bo prejel 4, drugi 2, tretji 1 cekin, četerti in peti po 2 sreberna tolarja, šesti, sedmi in osmi po tolarji. Kdor koli hoče, sme priti s svojim plugom in se potegniti za darilo.

Namen tega oranja za premijo je gospodarje spodbosti k dobremu oranju in jim pokazati: kakošno oranje je dobro oranje.

Kdo pa bo pri ti poskušnji darilo prejel? Tisti, kdor bo oral naj bolj ravno in bo izoral kar naj